

# **Kulturkorridoren**

Samhällsplanering med kultur som drivkraft

Pamela Brunila

Examensarbete  
Kulturproduktion  
2014

Pamela Brunila

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Kulturproduktion
Identifikationsnummer:	4760
Författare:	Pamela Brunila
Arbetets namn:	Kulturkorridoren Samhällsplanering med kultur som drivkraft
Handledare (Arcada):	Maria Bäck
Uppdragsgivare:	Sibbo kommun
<p>Sammandrag:</p> <p>Kulturkorridoren är ett samarbetsprojekt mellan Kulturtjänsterna och Utvecklings- och planläggningscentralen i Sibbo kommun vars mål är att öka Nickbys dragningskraft och främja invånarnas välmående genom konst, kultur och områdets utveckling. Det aktiva samarbetet mellan kulturen och planläggningen är unikt och Sibbo är en av de första kommunerna i Finland som utför ett tvärsektoriellt planeringsarbete.</p> <p>Vårt arbetssätt baserar sig på Cultural planning-metoden där kultur och växelverkan med invånarna fungerar som drivkraft. Vi vill aktivera invånarna till gemensamma aktiviteter för att skapa livskraftig verksamhet på området. Målet är att utveckla deltagandet så, att det känns lätt och naturligt för invånarna. Möjligheter att delta ordnas både i samband med olika evenemang och på internet.</p> <p>För att kunna planera framtiden måste man ha kunskap om nuläget men också om den historia som skapat det som finns just nu. Ett sätt att forska i detta är att fråga dem som har den största kunskapen om ett ställe; invånarna. Invånarna är experter på hur en plats fungerar och denna tysta information ihopsamlad är guld värd för planerare.</p>	
Nyckelord:	Kultur, samhällsplanering, Cultural planning, tvärsektoriell Sibbo kommun
Sidantal:	15
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	19.5.2014

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Cultural Management
Identification number:	4760
Author:	Pamela Brunila
Title:	Kulttuurikäytävä -Community planning with culture as a driving force
Supervisor (Arcada):	Maria Bäck
Commissioned by:	Municipality of Sipoo
<p>Abstract:</p> <p>Kulttuurikäytävä is a joint project between Cultural Services and the Development and Planning Centre of the Municipality of Sipoo. The projects goal is to increase the attraction of Nikkilä and promote the inhabitants wellbeing through arts, culture and place development. The active cooperation between culture and planning is unique and Sipoo is one of the first municipalities in Finland performing a cross-sectorial planning.</p> <p>The approach is based on the Cultural planning method where culture and interaction with the residents act as the driving force. Residents are encouraged to joint activities to create viable activities in the area. The goal is to develop participation, so that it feels easy and natural for the inhabitants. Opportunities to participate are held either in conjunction with various events and on the internet.</p> <p>This thesis will present different ways of gathering information for strategic planning and ways to collaborate in the municipal sector. The common base is culture, both from the artistic point of view but also from a social scientific manner. The result will be better when different skills and experiences are brought together with a common goal; a better planning process and a better result. This thesis is also an overview of the project Kulttuurikäytävä and the tools that's been used to reduce the gap between culture and community planning.</p>	
Keywords:	Culture, community planning, Cultural planning, cross-sectorila, Municipality of Sipoo
Number of pages:	15
Language:	Swedish
Date of acceptance:	19.5.2014

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Kulttuurituotanto
Tunnistenumero:	4760
Tekijä:	Pamela Brunila
Työn nimi:	Kulttuurikäytävä -Yhteiskuntasuunnittelua kulttuurin voimalla
Työn ohjaaja (Arcada):	Maria Bäck
Toimeksiantaja:	Sipoon kunta
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Kulttuurikäytävä on Kaavoituksen ja Kulttuuripalveluiden yhteistyöprojekti Sipoon kunnassa jonka tavoitteena on lisätä Nikkilän vetovoimaisuutta ja asukkaiden hyvinvointia taiteen, kulttuurin sekä aluekehittämisen kautta. Tiivis yhteistyö kaavoituksen ja kulttuuripalveluiden välillä on ainutlaatuista ja Sipoo onkin ensimmäisiä kuntia Suomessa jotka tekevät poikkihallinnollista suunnittelutyötä.</p> <p>Työskentelytapa perustuu Cultural planning – menetelmään jossa kulttuuri ja vuorovaikutus asukkaiden kanssa toimivat vetovoimana. Elinvoimaisen toiminnan luomiseksi alueen asukkaita kannustetaan yhteiseen toimintaan ja tavoitteena on kehittää osallistumista niin että asukkaat kokevat sen helpoksi ja luonnolliseksi. Osallistumista toteutetaan eri tapahtumien sekä internetin kautta.</p> <p>Tämä lopputyö tulee esittelemään erilaisia tapoja kerätä tietoa strategista suunnittelutyötä varten sekä tapoja tehdä poikkihallinnollista yhteistyötä kuntasektorilla. Yhteinen lähtökohta on kulttuuri sekä taiteellisesta, että yhteiskunnallisesta näkökulmasta katsottuna. Parempi lopputulos ja suunnitteluprosessi saavutetaan yhdistämällä eri hallintokuntien osaaminen ja taito yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Samalla tämä lopputyö on katsaus Kulttuurikäytävä-projektista sekä niistä toimenpiteistä joita on tehty kulttuurin ja yhdyskuntasuunnittelun välisen kuilun vähentämiseksi.</p>	
Avainsanat:	Kulttuuri, yhdyskuntasuunnitelu, Cultural planning, poikkihallinnollinen, Sipoon kunta
Sivumäärä:	15
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	19.5.2014

# INNEHÅLL

<b>1</b>	<b>Metod .....</b>	<b>7</b>
<b>2</b>	<b>Tema .....</b>	<b>7</b>
<b>3</b>	<b>Resultat.....</b>	<b>7</b>
<b>4</b>	<b>Slutsats.....</b>	<b>9</b>
	<b>Källor .....</b>	<b>10</b>
	<b>Bilagor .....</b>	<b>11</b>
<b>5</b>	<b>Bilaga 1 .....</b>	<b>12</b>

## FÖRORD

Detta arbete kommer att presentera olika sätt att samla information för strategiskt planeringsarbete och olika sätt att samarbeta över sektorgränser inom den kommunala sektorn. Den gemensamma utgångspunkten är kultur, både från den konstnärliga synvinkeln men också från ett samhällsvetenskapligt sätt. Genom att involvera olika fackområden blir slutresultat i de flesta fall bättre då olika kunskaper och erfarenheter sammanförs med ett gemensamt mål; en bättre planeringsprocess och ett bättre resultat. Detta sätt att jobba över sektorgränser är unikt i Finland och Sibbo är en av de första kommunerna som utfört ett så här omfattande samarbete mellan Planläggningen och Kulturtjänster. Samtidigt är detta arbete en översikt över projektet och de redskap som använts för att minska på avståndet mellan kultur och samhällsplanering.

## **1 METOD**

Arbetet baserar sig på en empirisk undersökning, det vill säga via egen erfarenhet, egna observationer samt intervjuer med projektets styrgrupp. Intervjuerna är gjorda via e-post innehållande sex stycken frågor att besvara. Frågorna är utformade med tanke på en intern utvärdering av projektets inverkan på arbetssätten på respektive sektorörer.

## **2 TEMA**

Olika former av evenemang har haft en betydande roll i projektet och därför är arbetets tema inriktat på att presentera dessa evenemang som ett redskap för samarbete mellan sektorer och även för att uppmuntra invånardeltagande.

## **3 RESULTAT**

Ur projektets styrgrupp på fem stycken personer, svarade fyra på intervjufrågorna via e-post. Planläggningscentralen och Kulturtjänsterna var jämnt representerade med två svarare per sektor. Svaren var dock väldigt liknande, trots de olika fackområdena.

Av svaren framkom det att det rutinmässiga arbetet inte hade märkbart förändrats under projektet eller på grund av projektet, men tankesättet och utgångspunkten för arbetet hade förändrats för tre av totalt fyra svarare.

Alla svarararna ansåg att en av fördelarna med tvärsektoriellt arbete var utbytet av kunskap och nya infallsvinklar till det egna arbetet. Även kritiskt tänkande angående det egna arbetet och rutinmässiga lösningar togs upp som en bra sak med att jobba över sektorgränserna.

Utmaningarna med tvärsektoriellt arbete ansågs vara att hitta rätt personer för att skapa ett lyckat samarbete och att undvika missförstånd på grund av brådska och skild yrkesterminologi. Det är viktigt att arbetsbördan inom projektet fördelas jämnt mellan parterna och att upprätthålla respekten för samarbetspartens kunnande och sätt att jobba.

I frågan om vad svararna skulle ha gjort på annat sätt om de nu fick chansen, varierade svaren. Mera struktur i projektet skulle en av svararna vilja haft, medan en annan tvärtom var nöjd med att allting inte varit planerat strikt på förhand. Det att projektet varit levande och formbart hela tiden, har gjort processen intressant och kreativ. En bättre planerad och strukturerad projektplan skulle och andra sidan kanske bidragit till ett annorlunda resultat. Om resultatet skulle ha blivit bättre eller sämre är omöjligt att säga.

Om kulturproducentens framtida roll inom samhällsplanering, lyfter alla svarare fram producenten som en nyckelperson i att skapa trivsel och kvalitativa miljöer för invånarna. Kulturprocenten har en bred kunskap om samhället samt kunskap om konst, kultur och kulturhistoria, och kan i framtiden räknas som en jämlik part i planeringen. Speciellt då det kommer till profilering av områden och att skapa verksamhet på invånarnas villkor, är kulturproducentens kunskap betydande



## 4 SLUTSATS

Eftersom Cultural planning och tvärsektoriellt arbetet är nya saker i Finland inom den kommunala sektorn, men också för övrigt, så det har varit svårt att hitta information och tidigare erfarenheter. All kunskap har vi måsta läsa på oss från bland annat Sveriges exempel, eftersom de där börjat använda Cultural planning i början av 2000-talet och har i nuläget etablerat metoden i ett tiotal olika kommuner runtom i landet. Vi har skapat goda kontakter till de övriga Nordiska länderna, speciellt Sverige som hunnit längst, och är nu med i det Nordiska nätverket för Cultural planning som enda representanten från Finland.

Intresset för metoden har vuxit enormt även i Finland under det sista året, och Kulturkorridorens styrgrupp har föreläst för studerande, forskare, planläggare, kulturarbetare, landets ledande beslutsfattare inom kultursektorn och kommer även att representera Kommunförbundet på den årliga nordiska nätverksträffen i Köpenhamn i slutet av april 2014. Sibbo blev utvald till en av de 32 föreläsarna på ett seminarium om kulturkartläggning i Coimbra, Portugal 27-30.5.2014, av totalt 167 sökande. År 2010 då Kulturkorridoren startade, var Finland ännu inte mogen för Cultural planning men sakta men säkert har intresset vuxit.

Projektet har fått trovärdighet både innanför den egna organisationen, men även på nationell nivå. Det unika med projektet har varit just samarbetet mellan planläggningen och kulturen. Invånardeltagandet har anknutits till planeringsprocessen i ett tidigare skede än tidigare och utgångspunkten i planarbetet har varit att gemensamt skapa kvalitet och trivsel.

Om det sen har varit via ett rikare kulturutbud med mera aktiviteter på orten eller via en planeprocess att delta i, så har målet ändå alltid varit att tillföra kvalitet åt invånarna men också att höja profilen för området och det kommunala arbetet. Ett förändrat tankesätt gällande samhällsutveckling och en bekräftelse över att olika kunnande kan ha en lika betydande och jämlik roll, är säkert det bästa resultatet projektet har uppnått trots att det inte för stunden är ett mätbart resultat. Resultatet kommer att vara synligt först om fem eller kanske tio år, då det nya tankesättet och sättet att utgå ifrån områdets kulturella resurser i planeringen, blivit en självklar del av processen. Meningen ”Att finna platsens själ”, (Cultural planning laboratory) finns då alltid med.

## KÄLLOR

Lundberg, Kerstin och Hjorth, Christina, (SKL Kommentus Media och Sveriges Kommuner och Landsting 2011) Att fånga platsens själ – Handbok i Cultural planning, Åtta.45, Solna

Hjorth, Christina (2014) Fångad av platsens själ, Cultural Planning Laboratory, ett treårigt projekt med elva kommuner i Västra Götaland, Göteborgstryckeriet

### Internet

Wikipedia, "Kultur", <http://sv.wikipedia.org/wiki/Kultur>

Cultural planning laboratory. <http://www.culturalplanninglaboratory.se>

Kulturkorridoren, <http://www.kulturkorridoren.fi>

Sibbo kommun, "Om Sibbo", <http://www.sipoo.fi>

## **BILAGOR**

Bilaga 1: Intervjuerna

Bilaga 2: Broschyr

Kulturkorridoren – samhällsplanering med kultur som drivkraft: Case Nickby, Sibbo.

## 5 BILAGA 1

Pilvi Nummi-Sund, planläggare:

### 1. Har ditt sätt att jobba förändrats under projektet och på vilket sätt isåfall?

Det egentliga planlägningsarbetet har inte förändrats. Vi är kanske modigare att pröva på olika sätt för deltagande. Det som har förändrats är att jag alltid i början av en planlägningsprocess funderar hur kultur och konst kan implementeras i processen och planen. Det finns ändå inte alltid en enkel lösning för det.

### 2. Nämn en givande sak/fördel med tvärsektoriellt arbetet.

Olika perspektiv är uppiggande. Samarbetet med Kulturenheten bidrar planläggningen med nya synpunkter, kreativitet och mänsklighet. Tidigare samarbetsparter har i huvudsak varit tekniska (t.ex. kommunaltekniken, vattenvården mm.) så nya icke-tekniska kumpaner ger arbetet nya fräscha synpunkter.

### 3. Vilka är utmaningarna med tvärsektoriellt arbete?

Samarbetet är väldigt personrelaterat. Att få framfört nya idéer och tankar kan vara fast vid en person som inte ser nytta eller motsätter sig för principens skull.

### 4. Vad skulle du inom projektet/samarbetet göra på annat sätt om du kunde?

Referensgruppen kunde ha en större roll i projektet med flera träffar

### 5. Har din uppfattning om kommunens övriga enheter förändrats under projektet?

Man har kunnat se närmare på Kulturtjänsternas arbete och säkerligen vet jag nu ganska mycket mera om vad man gör där.

### 6. Vilken roll kunde kulturproducenten i framtiden ha i samhällsplaneringen?

Kulturtjänsterna kunde vara en minst lika betydande aktör i planprocesser som till exempel kommunaltekniken. När man planerar områden borde man bättre utnyttja kulturproducentens kunskap, för att på rätt sätt kunna identifiera och ta i beaktan de kulturella resurserna. Kulturproducenten skulle kunna vara med i profileringen av nya områden. Utvecklingsarbetet är inte längre enbart planeringen av den fysiska miljön, utan även att utveckla samhället och gemenskapligheten. Där kan kultur och konst också fungera som en del av utvecklandet.

Jarkko Lyytinen, planlägningsarkitekt:

1. Har ditt sätt att jobba förändrats under projektet och på vilket sätt isåfall?

Jag har blivit mera övertygad om att vi inte gör/borde göra ett område från egen utgångspunkt. Invånarnas önskemål och kunskap om platsen borde vara en av den centrala kunskapsbasen och Harava-förfrågan är en bra början för detta.

2. Nämn en givande sak/fördel med tvärsektoriellt arbetet.

Man måste berätta ”självklarheter och argumentera dem. Man får bra kritik och nya idéer. Bra diskussioner med människor som har en annan bakgrund och som jobbar med andra saker än en själv.

3. Vilka är utmaningarna med tvärsektoriellt arbete?

Brådskan och missförstånd till följd av det.

4. Vad skulle du inom projektet/samarbete göra på annat sätt om du kunde?

Kanske mera konkreta åtgärder, tidtabeller, målsättningar och ansvarsområden som sedan följs upp.

5. Har din uppfattning om kommunens övriga enheter förändrats under projektet?

Man vet på ett helt annat sätt vad andra gör, speciellt på kulturenheten.

6. Vilken roll kunde kulturproducenten i framtiden ha i samhällsplaneringen?

(Kulturproducenten) Ger så att säga kött på benen. Vi på planläggningen gör på ett sätt skelettet och skapar ramar för levande och aktiviteter. Kulturproducenterna stöder detta arbete och hämtar nya saker till invånarnas liv.

Katja Sågbom, kulturproducent

1. Har ditt sätt att jobba förändrats under projektet och på vilket sätt isåfall?

Mitt sätt att jobba har inte nämnvärt förändrats.

2. Nämn en givande sak/fördel med tvärsektoriellt arbetet.

En fördel med tvärsektoriellt arbete är att man i ett lyckat samarbete kan utnyttja flera sektors kunskap samt att samarbetet i det långa loppet blir billigare att utföra än om man gör det ensam.

3. Vilka är utmaningarna med tvärsektoriellt arbete?

Utmaningen är att kunna förstå en annan sektors terminologi och synsätt. En utmaning är att lita på sin samarbetspartner och att jämlikt jobba för samma sak och att jämlikt budgetera pengar för de gemensamma målen.

4. Vad skulle du inom projektet/samarbete göra på annat sätt om du kunde?

Man borde mycket tydligare arbeta fram ett mål/ verksamhetsplan för kulturenheten och klarare lyfta fram sin egen kunskap i samarbetet och dessutom arbeta hellre med större helheter än mindre.

5. Har din uppfattning om kommunens övriga enheter förändrats under projektet?

Har inte förändrats.

6. Vilken roll kunde kulturproducenten i framtiden ha i samhällsplaneringen?

Kulturbetarens största roll i detta sammanhang är att lyfta fram konsten i planeringen av olika miljöer samt att med olika sätt aktivera invånarna till en stark kulturpolitisk diskussion.

Anne Laitinen, kulturdirektör

1. Har ditt sätt att jobba förändrats under projektet och på vilket sätt isåfall?

Nya nätverk har skapats under projektets gång både inom den egna organisationen, kontakter till olika skolor, organisationer och till nordiska länder. Nya tankar om kulturens roll i samhällsplaneringen har fötts. Kommuninvånarnas och sakkunnigas deltagande i planeringsprocesser har ökat och nya metoder att aktivera allmänheten har utprovats.

2. Nämn en givande sak/fördel med tvärsektoriellt arbetet

Tvärsektoriellt arbete ökar parternas kunnande/ ömsesidig inlärningsprocess.

3. Vilka är utmaningarna med tvärsektoriellt arbete?

Att kunna upprätthålla respekt och förståelse för den andra partens kunnande och arbetssätt och att kunna hitta en balans mellan parternas arbetsinsatser och engagemang.

4. Vad skulle du inom projektet/samarbete göra på annat sätt om du kunde?

Egentligen ingenting. Projektet har överträffat mina förväntningar. Det som har gjort Cultural planning processen intressant är att trots att inga noggranna planer och mål ställts upp har projektet på ett organiskt och kreativt sätt gått vidare och gett samarbetsparterna något nytt och nyttigt för det egna arbetet och för kommuninvånarna.

5. Har din uppfattning om kommunens övriga enheter förändrats under projektet?

Kontakten till bl.a planlägningsavdelningen har ökat betydligt och det har varit givande att lära planläggarna bättre. Jag har också kommit underfund med interna meningsskiljaktigheter inom planlägningsavdelningen. Dessa kan orsaka problem vid slutförandet av projektet och i synnerhet med tanke på att använda denna metod i andra sammanhang i kommunen i fortsättningen.

6. Vilken roll kunde kulturproducenten i framtiden ha i samhällsplaneringen?

Cultural planning metoden kan ge kulturproducenten en seriös roll då samhällen planeras eller då man grubblar på hur en plats kunde få en bättre image eller om man vill öka invånarnas trivsel. Kulturproducenten har en naturlig kontakt och erfarenhet av konstnärer, föreningar och kommuninvånare och kan jobba för att olika åsikter kommer fram och beaktas i planläggningsprocesser.